

Exam. Code : 103204

Subject Code : 1115

B.A./B.Sc. 4th Semester

FINE ARTS

(Drawing and Painting)

Paper-A

Time Allowed—3 Hours] [Maximum Marks—50

Note :— Length of the answer should be proportionate to the marks allotted.

SECTION—A

Note :— Attempt **all** questions. Each question carries 1 mark.

1. Define miniature painting.
2. What material is used for Early Indian miniatures ?
3. What is the subject matter of Western Indian miniature ?
4. What are the main qualities of Pala paintings ?
5. Define the technique of miniature paintings.
6. Are Pala miniatures related to Buddhism ?
7. What are the characteristics of Mughal School of paintings ?
8. Define in brief about Hunting Scenes of Akbar period.

9. Define one painting from Akbar nama.
10. Name any two paintings of Jahangir period.
11. What is the subject matter of Jahangir period ?
12. Define the painting of Akbar receiving the news of Salim's birth.
13. Define the painting turkey-cock.
14. What is the subject matter of Rajasthani School of art ?
15. What do you know about Mewar art ?
16. Write in brief about Deepak Rag of Mewar School.
17. What are the qualities of Bundi School ?
18. What do you know about Bhairavi Ragini from Bundi ?
19. What are the characteristics of Bani-Thani ?
20. What is the subject matter of Kishangarh School ?
21. What are the main features of Pahari paintings. ?
22. What do you know about Geet-Govinda from Kangra ?
23. Define any two paintings from Kangra School.
24. What do you know about Basohli Art ?
25. Name any two paintings from Basohli School of Art.

SECTION—B

Note :— Attempt any **five** questions. Each question carries **5** marks.

1. Discuss about miniature paintings of Pala School.
2. Discuss Western Indian miniature painting in your words.
3. What do you know about miniature paintings of Jahangir period ?
4. Write a detailed note on Mughal paintings during Akbar's rule.
5. What do you know about Rajasthani paintings with special reference to Chawand Ragamala of Mewar School ?
6. What do you know about the paintings of Kishangarh ?
7. Discuss in detail about Kangra Art.
8. Write in detail about Basohli School of miniature paintings.

(Punjabi Version)

ਨੋਟ :— ਉੱਤਰ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਦਿੱਤੇ ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਭਾਗ—ੳ

ਨੋਟ :— ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ 1 ਅੰਕ ਹੈ।

1. ਲਘੂ ਚਿਤਰਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
2. ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਭਾਰਤੀ ਲਘੂਚਿਤਰਾਂ ਲਈ ਕਿਹੜੀ ਸਮਗਰੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ?
3. ਪੱਛਮੀ ਭਾਰਤੀ ਲਘੂਚਿਤਰਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇ ਸਮਗਰੀ ਕੀ ਹੈ ?

4. ਪਾਲ ਚਿੱਤਰਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਗੁਣ ਕੀ ਹਨ ?
5. ਲਘੁ ਚਿੱਤਰਾਂ ਦੀ ਤਕਨੀਕ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
6. ਕੀ ਪਾਲ ਲਘੁਚਿੱਤਰ ਬੋਧ ਧਰਮ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ ?
7. ਚਿੱਤਰਾਂ ਦੇ ਮੁਗਲ ਸਕੂਲ ਦੀਆਂ ਕੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਹਨ ?
8. ਅਕਬਰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
9. ਅਕਬਰ ਨਾਮਾ ਤੋਂ ਇੱਕ ਪੇਂਟਿੰਗ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
10. ਜਹਾਂਗੀਰ ਪੀਰੀਅਡ ਦੀਆਂ ਦੋ ਪੇਂਟਿੰਗਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਖੋ।
11. ਜਹਾਂਗੀਰ ਸਮੇਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾ ਸਮੱਗਰੀ ਕੀ ਹੈ ?
12. ਸਲੀਮ ਦੇ ਜਨਮ ਦੀ ਖਬਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਅਕਬਰ ਦੇ ਚਿੱਤਰ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
13. ਪੇਂਟਿੰਗ ਟਰਕੀ-ਕੱਕ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
14. ਕਲਾ ਦੇ ਰਾਜਸਥਾਨੀ ਸਕੂਲ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾ ਸਮੱਗਰੀ ਕੀ ਹੈ ?
15. ਤੁਸੀਂ ਮੇਵਾੜ ਕਲਾ ਬਾਰੇ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ?
16. ਮੇਵਾੜ ਸਕੂਲ ਦੇ ਦੀਪਕ ਰਾਗ ਬਾਰੇ ਸੰਖਿਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਿਖੋ।
17. ਬੁੰਦੀ ਸਕੂਲ ਦੇ ਗੁਣ ਕੀ ਹਨ ?
18. ਬੁੰਦੀ ਤੋਂ ਭੈਰਵੀ ਰਾਗਿਨੀ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ?
19. ਬਣੀ-ਥਨੀ ਦੀਆਂ ਕੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਹਨ ?
20. ਕਿਸ਼ਨਗੜ੍ਹ ਸਕੂਲ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸਮੱਗਰੀ ਕੀ ਹੈ ?
21. ਪਹਾੜੀ ਚਿੱਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਕੀ ਹਨ ?
22. ਕਾਂਗੜਾ ਤੋਂ ਗੀਤ-ਗੋਬਿੰਦ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ?
23. ਕਾਂਗੜਾ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋ ਪੇਂਟਿੰਗਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
24. ਤੁਸੀਂ ਬਸੋਹਲੀ ਕਲਾ ਬਾਰੇ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ?
25. ਬਸੋਹਲੀ ਸਕੂਲ ਆਫ਼ ਆਰਟ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋ ਚਿੱਤਰਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਖੋ।

ਭਾਗ-ਅ

ਨੋਟ :— ਕੋਈ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 5 ਅੰਕ ਹਨ।

1. ਪਾਲ ਸਕੂਲ ਦੇ ਲਘੁਚਿੱਤਰਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
2. ਪੱਛਮੀ ਭਾਰਤੀ ਲਘੁਚਿੱਤਰ ਕਲਾ ਉਪਰ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
3. ਜਹਾਂਗੀਰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਲਘੁਚਿੱਤਰਾਂ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ?
4. ਅਕਬਰ ਦੇ ਰਾਜ ਸਮੇਂ ਮੁਗਲ ਪੇਂਟਿੰਗਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
5. ਮੇਵਾੜ ਸਕੂਲ ਦੀ ਚਾਵੰਡ ਰਾਗਮਾਲਾ ਦੇ ਖਾਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਰਾਜਸਥਾਨੀ ਚਿੱਤਰਾਂ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ?
6. ਕਿਸ਼ਨਗੜ੍ਹ ਦੇ ਚਿੱਤਰਾਂ ਬਾਰੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੀ ਪਤਾ ਹੈ ?
7. ਕਾਂਗੜਾ ਕਲਾ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
8. ਲਘੁਚਿੱਤਰਾਂ ਦੇ ਬਸੋਹਲੀ ਸਕੂਲ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਲਿਖੋ।

(Hindi Version)

ਨੋਟ :— उत्तर की लंबाई आबंटित अंकों के अनुपात में होनी चाहिए।

भाग-क

नोट :— सभी प्रश्न करो। प्रत्येक प्रश्न का 1 अंक है।

1. लघुचित्र को परिभाषित करें।
2. प्रारंभिक भारतीय लघुचित्रों के लिए कौनसी सामग्री का उपयोग किया जाता है ?

3. पश्चिमी भारतीय लघु चित्रों की विषय सामग्री क्या है ?
4. पाल चित्रों के मुख्य गुण क्या हैं ?
5. लघु चित्रों की तकनीक को परिभाषित करें।
6. क्या पाल लघुचित्र बौद्ध धर्म से संबंधित हैं ?
7. मुगल स्कूल ऑफ पेंटिंग्स की क्या विशेषताएं हैं ?
8. अकबर काल के शिकार दृश्यों के बारे में संक्षेप में परिभाषित करें।
9. अकबर नामा से एक पेंटिंग को परिभाषित करें।
10. जहांगीर काल के किसी भी दो चित्रों का नाम लिखें।
11. जहांगीर अवधि की विषय सामग्री क्या है ?
12. सलीम के जन्म की खबर को प्राप्त करते अकबर के चित्र को परिभाषित करो।
13. पेंटिंग टर्की-कॉक को परिभाषित करें।
14. कला के राजस्थानी स्कूल की विषय सामग्री क्या है ?
15. मेवाड़ कला के बारे में आप क्या जानते हैं ?
16. मेवाड़ स्कूल के दीपक राग के बारे में संक्षिप्त जानकारी लिखें।
17. बूंदी स्कूल के गुण क्या हैं ?
18. बूंदी से भैरवी रागिनी के बारे में आप क्या जानते हैं ?
19. बनी-थनी की क्या विशेषताएं हैं ?
20. किशनगढ़ स्कूल की विषय सामग्री क्या है ?
21. पहाड़ी चित्रों की मुख्य विशेषताएं क्या हैं ?

22. कांगड़ा से गीत-गोबिंद के बारे में आप क्या जानते हो ?
23. कांगड़ा स्कूल से किसी भी दो चित्रों को परिभाषित करें।
24. बसोली कला के बारे में आप क्या जानते हैं ?
25. बसोली स्कूल ऑफ आर्ट से दो चित्रों के नाम लिखें।

भाग-ख

नोट :- कोई पाँच प्रश्न करो। प्रत्येक प्रश्न के 5 अंक हैं।

1. पाल स्कूल के लघु चित्रों के बारे में चर्चा करें।
2. पश्चिमी भारतीय लघु चित्रकला पर अपने शब्दों में चर्चा करें।
3. जहांगीर काल के लघु चित्रों के बारे में आप क्या जानते हैं ?
4. अकबर के शासन के दौरान मुगल चित्रों पर एक विस्तृत नोट लिखें।
5. मेवाड़ स्कूल की चावंड रागमाला के विशेष संदर्भ में राजस्थानी चित्रों के बारे में आप क्या जानते हैं ?
6. किशनगढ़ के चित्रों के बारे में आप क्या जानते हैं ?
7. कांगड़ा कला के बारे में विस्तार से चर्चा करें।
8. लघुचित्रों के बसोली स्कूल के बारे में विस्तार से लिखें।